

Več razumevanja — boljše delo

V naši občini deluje več kot 220 društev in družbenih organizacij, od katerih so nekatere povezane v 12 občinskih organizacij. Turistična in tehnična društva pa se povezujejo v mestnem merilu. Pomemben dejavnik interesnega združevanja delovnih ljudi in občanov so tudi društva, ki jih uvrščamo v Zvezo kulturnih organizacij občine Ljubljana-Šiška. Ta šteje 24 društev, ki so organizirana kot pravna oseba. V teh društvih pa ustvarjalno deluje 56 skupin s kontinuirano dejavnostjo, okrog 10 kulturnih skupin pa le občasno zaživi. Zato se tudi število članstva v teh društvih oziroma skupinah ustrezno spreminja. Vsekakor pa gre za izredno razgibano in bogato kulturno življenje, o katerem premalo vemo, saj je večina te dejavnosti, razen tednih izjem, zavita v skromno, tiho, vendar zavzeto delo.

Podobno kot ostale občinske organizacije, tudi ZTKO naše občine povezuje delo svojih društev. Dejavnost občinske organizacije poteka prek delegatov društev, ki delujejo: v kadrovske komisiji, gospodarsko-finančni komisiji, v odboru za gledališko in lutkovno dejavnost, odboru za kulturne akcije, v odboru za folklorno in plesno dejavnost, v odboru za povezavo šolskih kulturnih društev (mladinska in pionirska kulturno-umetniška društva), v komisiji za vokalno dejavnost (pevske zborje), v komisiji za instrumentalno dejavnost, komisiji za literarno in klubsko dejavnost ter v komisiji za likovno dejavnost.

Ti strokovni odbori in komisije skrbijo za programsko usmeritev posameznih dejavnosti, spremljajo kakovost dela in delovne razmere posameznih skupin in skrbijo za svobodno izmenjavo njihovih kulturnih dosežkov z uporabniki v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela.

Ta telesa ZTKO se po podobnih dejavnostih povezujejo v delegacije, ki na osnovi Zakona o kulturnih skupnostih sodelujejo v skupščini občinske kulturne skupnosti o kulturnem življenju in njenih materialnih pogojih za območje naše občine.

Občinska zveza kulturnih organizacij pa je operativno telo za kulturno aktivnost v občini. Stremi po čimboljši kakovosti kulturnih skupin in dejavnosti, tekoče obnavlja in pomlajuje članstvo v društvih.

ZTKO ugotavlja, da del navedenih teles ZTKO deluje zgledno, po drugi strani pa so še možnosti za boljše delo. Morda bi od nekaterih komisij in odborov ali morda posameznikov pričakovali več dela, boljše dejavnosti, vendar tudi naša kulturna dejavnost občuti kadrovske težave.

Na letošnjem letnem zboru so ugotovili, da kljub slabšemu delovanju komisije za likovno dejavnost vseeno beležijo več likovnih razstav kot v preteklosti. Torej posamezna društva ali skupine v organizacijah združenega dela vendarle samostojno delujejo in niso vedno vezana na aktivnost odbora oziroma komisije pri ZTKO.

V 16 osnovnih in 4 šolah usmerjenega izobraževanja teče dokaj zanimivo in razgibano kulturno življenje, čeprav je še preslabo povezovanje ZTKO s šolskimi društvi oziroma s skupinami po šolah. Kar 17 pionirskih in mladinskih pevskih zborov je sodelovalo na občinski reviji maja lani. Zbor OŠ Stane Kosce pa je nastopil tudi na republiški reviji v Zagorju. Šolska društva so za razvoj samostojnih društev izredno pomembna, saj kulturna društva črpajo članstvo v večini primerov prav iz šolskih skupin. Zato velja v bodoče več pozornosti nameniti povezovanju s šolskimi kulturnimi skupinami in jim pomagati pri nadaljnjem delu.

ZTKO ugotavlja, da so kadrovske težave še kako vplivale na delo teles ZTKO. Več skrbi že zdaj posvečajo ljubiteljskemu delu, saj le v tem vidijo uspešnejše delo društev, kajti sredstev je vedno manj — tudi za kulturno dejavnost. Rezultati dokazujejo, da je le ljubiteljska zagnanost porok za neprekinjeno delo kulturnih skupin in tudi društev. Zato velja močneje pomagati in spodbujati tiste kulturniške zanesenjake, ki jim ni žal časa, ki ga posvečajo otrokom in mladini.

Prostorske težave

Večina društev ima bolj ali manj akutne prostorske težave: kje vaditi, kje se sestajati. V naši občini je 11 kulturnih domov, od katerih pa je le nekaj zadovoljivo opremljenih in ustrezajo pogojem za izvajanje kulturnega programa. Nekateri domovi pa celo

zavirajo delo društva zaradi neustrezne opremljenosti.

Kljub neugodnim delovnim razmeram pa imamo v Šiški tudi režiserje, vodje skupin folklorne in dirigente, ki s svojimi strokovnimi sposobnostmi le uspevajo obdržati svoje kulturne skupine celo na republiški in zvezni ravni.

Nekateri domovi bi zahtevali krepkejšo posego, drugim bi spet zadoščala le minimalna sredstva, pa bi postali bolj funkcionalni; nekaterim manjkajo npr. le reflektorji, zvočne naprave, regulatorji svetlobe ipd.

Domove je treba tudi ogrevati, poskrbeti za ustrezno razsvetljavo, kar pa že presega razpoložljiva sredstva. Zato pogosto prihaja do tega, da društva, ki sicer imajo domove, gostujejo v bližnjih šolah. To pa seveda ni perspektivno za delo kulturnega društva.

Posebno močno vpije npr. dom v Medvodah: potrebuje novo streho in pod v dvorani. Za medvoško območje bi bilo seveda to nujno potrebno urediti. Močno gospodarstvo, razumevanje krajanov (številne prostovoljne delovne ure) so Medvode že uvrstile med območja, ki čutijo potrebo po širšem družbenem delovanju tudi na kulturnem področju. Zato aktivnim kulturnopolitičnim delavcem v Medvodah verjetno ne bo tako težko urediti svojega kulturnega hrama. Seveda pa bo spet potrebno malce več časa, naporov in ljubiteljskega dela pri zbiranju potrebnih sredstev.

Tudi kulturni dom Šentvidčanov bi bil popolnejši, če bi dobil še posebno odsko opremo. Tako bi bilo več možnosti za pravo kulturno dejavnost in mu ne bi mogli nekateri očitati dvomljive kvalitete glasbeno-zabavnih prireditev v teh prostorih.

Vpetost v dejavnost krajevnih skupnosti

Vsako društvo mora imeti svoj sedež v krajevni skupnosti, razen društev, ki delujejo v organizacijah združenega dela, pa še ta se povezujejo s krajskimi na območju svoje delovne organizacije. Pomanjkanje časa je večer problem, ki se odraža v slabšem sodelovanju, ali pa tega sploh ni. Kulturna društva niso izjema. Težave se začnejo pri vzdrževanju objektov, prostorov za prireditve ali vaje društev. Odbori za kulturo pri krajevnih skupnostih so, vsaj v večini primerov, prava redkost. Da je povezava slaba, je najbolj opazno ob pomembnejših praznikih, ko kulturno društvo pripravlja program, hkrati pa krajevna skupnost išče drug program za proslavo. Tudi na tem področju je sodelovanje med krajevno skupnostjo in društvi na njenem območju povsem nezadostno. Z redkimi izjemami.

Kulturniki ugotavljajo, da bodo morali najbrž kar sami poskrbeti za boljšo povezavo med telesi v krajevni skupnosti, pa naj bo to krajevna skupnost ali pa telesa pri KK SZDL, organizacija ZSMS itd. Je že tako, da se v krajevni skupnosti združujejo praktično vse družbene dejavnosti in je prostovoljcev za posebno zavzeto delo vedno premalo. Zato krajevne skupnosti in KK SZDL upravičeno pričakujejo več sodelovanja tistih društev, ki imajo sedež v krajevni skupnosti. Le tako bodo tudi konference SZDL in druga telesa v krajevnih skupnostih bolje zaživele in opravičila svoj obstoj. V vsakem primeru pa je le od društva samega odvisno, kako bodo krajski vrednotili njegovo delo. Zaman je pričakovati, da se bo kdo drug zanimal oziroma potegoval za boljše pogoje delovanja posameznega društva. Takih društev imamo v Šiški prek 220.

Minule dejavnosti

Pestra in tradicionalna dejavnost kulturnih skupin se odraža tudi v statističnih podatkih. V okviru ob-

čine so se kulturne skupine pojavljale 2380-krat, v Sloveniji 355-krat, v SFRJ 36-krat in v tujini celo 33-krat.

Lani so na novo naštudirali 225 novih del raznih vrst, imeli so 268 samostojnih in 235 skupnih nastopov.

Dolg je seznam nastopov kulturnih skupin oziroma društev v preteklem obdobju. Težko je izločiti posamezne in spet zanemariti druge nastope, saj je lahko prva v te slednje vtikani največ ur ljubiteljskega dela, največ mladih navdušencev ipd. Vseeno pa velja omeniti naslednje: na območju naše občine so se naši umetniki kar 9-krat pokazali s svojimi kulturnimi programi (slavna akademija ob podpisu Listine pobratena Ljubljana-Kavadarci, predstava OTH v Pirničah ob Prešernovem dnevu, program OTH ob dnevu prosvetnih delavcev ljubljanskih občin, kulturna prireditev v vojašnici B. Kidriča ob poimenovanju I. br. teritorialne obrambe po narodnem heroju Fr. Ravbarju-Vitezju, reviji odraslih pevskih zborov v Šiški in v Medvodah, partizanski miting, reviji mladinskih in pionirskih pevskih zborov, srečanje pihalnih orkestror v Vodich id.).

Na Šišenskih večerih so sodelovali Pihalni orkestri Litostroja, Donita in Vodice, folkloristi OŠ A. Kebe in MPZ Litostroj, Moški zbor Lek, folklori Emona, številne dejavnosti KUD O. Župančič SORA, plesne skupine OŠ R. Jakopič, Mešani zbor Vodice idr.

Sentvidski tabor je bil tudi kulturno bogat, saj je sodelovalo 8 vokalnih skupin, kulturne skupine šol, DPD Svoboda Medvode idr.

Tradicionalna so Ostrovrharjeva srečanja, na katerih sodelujejo folkloristi, likovniki, gledališčniki, umetniški fotografi in drugi.

Tudi pri sodelovanju s pobrateno občino Kavadarci šišenski umetniki niso držali križem rok. Pri nas sta pela mešani pevski zbor FENI in mladinski pevski zbor Gimnazialac iz Kavadarcev, naši kulturniki pa so se predstavili v Kavadarcih z razstavo slovenske partizanske grafike idr.

S kvalitetnimi programi pa smo Šiškarji gostovali tudi v zamejstvu. Pihalni orkester Litostroj je gostoval pri pobratenu pihalnem orkestru Prosek — Trst, s katerim najtesneje sodeluje. Odlična priznanja pa so poželi Veseli Sentvidčani in folklorna skupina SORA v Ulmu v ZRN, ostala društva pa so po lastnih zvezah sodelovala na nekaterih mednarodnih srečanjih. Omeniti pa velja posebno priznanje dekliskemu pevskega zboru R. Usenik na nastopu v Parmi v Italiji.

Strokovno izobraževanje

Brez izpopolnjevanja strokovnega znanja ne gre v nobeni organizaciji, ki želi napredovati. Zato so se tudi Šiškarji udeležili številnih oblik izobraževanja na strokovnih seminarjih zborovodij, lutkarjev, vodij pihalnih orkestror in funkcionarjev za delo kulturnih društev in zveze. Žal pa je še vedno preslabo organizirano medrepubliško in mednarodno sodelovanje, kar pa zahteva seveda več sredstev oziroma drugačen sistemski prijem pri vrednotenju ljubiteljskega dela. Vseeno pa le velja ugotoviti, verjetno kar za vsa društva, da pri vzgoji kadrov sicer ne bi smeli zapravljati družbenih sredstev, vendar pa le zagotavljati optimalne rešitve, ki jih predlagajo občinske organizacije.

Priznanja

Vsako društvo rado dokazuje svojo visoko kadrovske raven ali aktivnost z uvrstitvami v tekmovalnih prvinah delovanja ali z drugimi priznanji za svoje delo. ZTKO jo predlagala večje število bronastih, srebrnih in zlatih Gallusovih odličij za dolgoletne pevce in instrumentaliste: lani so podelili PLAKETO občine Ljubljana-Šiška KUD I. N. Očka-Tacen; ODLIČJE SVOBOD s srebrnim listom Zdravku Webu iz Sore in štiri individualna državna odlikovanja.

Zaradi posebne kvalitete in zanimivih uprizoritev njih izhodišč so prejeli odličja tudi predstavniki Odra treh herojev iz Pirnič: v Katowicah nagrado za režijo, igro in predstavo v celoti; prvo nagrado za režijo in igro na Beograjski reviji amaterskih scen Brams;

Nadaljevanje na naslednji strani

Srečanje z zamejskimi prijatelji

iz Števarjana proti Medani brzi veliko belih cest. In nazaj.

Samo toliko se ustavijo, da prislusnejo pomenu dveh Bricev, ki se »posmiejejo, kar se vidoje«, tam ob cvetoči ogradi breskovnega vrta: »Po čem rebule letos bo lodrica, po čem penčane češplje in suhe fige? Koruza pa pajdu bo razpeta in v brajdač bo dehtela rdeča danta...«

Vračali smo se iz Brd, kamor so nas popeljali naši prijatelji. V poezijo, iskrivost pa če hočete tudi v norost, ki je vendarle pravica vsake mladosti, se je izživel tisti dan. Bili smo gostje dijakov Slovenskega dijaškega doma Simon Gregorčič v italijanski Gorici, ki so tudi dali pobudo za naše srečanje. Na svidenje je

izzvenelo v misel, da bi nas lahko oziroma moralo kaj vezati. Zdelo se nam je, da se poslavljamo od prijateljev, ki bi jih radi še kdaj videli. Morda so čutili tudi oni podobno, zakaj v tistem deževnem petkovem večeru so prišli: Klavdijo, Matej, Katarina, Igor, Magolli, njihova vzgojiteljica Oskar in Sten, ki je bil idejni vodja tega srečanja in posrečenega družabnega programa, kakršnega smo še sposobni razumeti in sprejeti v petek zvečer.

Sproščen, šegav, pa tudi za trenutek v dobro misel zamaknjen!

Goriški prijatelji so po plesu, ki je povsem pomel sprva še malce nerodne poglede izza vrat, odšli na domove naših učencev. Srečanje se torej še ni končalo, ampak se je vso hihitajoče in nič kaj utrujeno zavleklo v umito sobotno jutro. In potem razburiliva vožnja na Bled! Razgled z gradu je bil verjetno poleg »kremšnit« najboljši imenitna reč. Pa toliko pogledov, še več misli, kdaj pa kdaj celo izgovorjene. Kdo bi vedel, katera je prava! Morda tista: zaživljenje sta mi bila darovana ljubezen in razum, naj v njunem imenu govorim tudi takrat, ko mislim na svojo domovino.

Janja Škapin-Krhlikar,
Medvode, Škofjeloška 17

Nadaljevanje s prejšnje strani

zlato masko za režijo, igro in sceno na Festivalu dramskih amaterjev Jugoslavije FDAJ v Trebinju; prvo nagrado za predstavo v celoti na festivalu Fokus v Avstriji; prvo nagrado v CSSR za folklorno skupino Emono; Lutkovno gledališče Jože Pengov iz Dravljak pa je prejelo nagrado v Bjelgorodu (ZSSR) in Blaskem Bialem (Poljska) ter prvo nagrado v Bugojnu.

Se bi lahko naštevali, tako kot tudi vrsto nastopov, sodelovanj, številnih ur, prebitih na utrudljivih in zahtevnih vajah posameznih kulturnih skupin. Vendar tudi ostala društva in družbene organizacije delujejo v naši občini. In vsako od delovnih društev se lahko pohvali z določenimi uspehi na svojem strokovnem ljubiteljskem področju delovanja.

Vsa pa imajo le en cilj — združevanje delovnih ljudi in občanov zaradi zadovoljevanja interesnih dejavnosti. Ni bolj ali manj pomembnih društev. Vsa so pomembna, vendar bi morda lahko vsaj malce povzdignili kulturno življenje: vemo, da je kultura v širšem smislu skupek materialne in duhovne kulture: duhovna kultura pa spet vključuje skupek rezultatov znanosti, umetnosti in filozofije, morale in običajev. Nacionalna kultura pa je skupek raznih področij duhovnega ustvarjanja določenega naroda. Zato velja posvetiti toliko več pozornosti vsem dejavnostim, ki razvijajo oziroma negujejo kulturne in umetniške značilnosti naroda.

V stabilizacijskih časih je res težko odmerjati sredstva iz proračunov za ljubiteljsko dejavnost, vendar povsod spet ne gre štediti. So dejavnosti, brez katerih ni razvoja družbene skupnosti. In med nje gotovo sodi tudi kulturno-umetniško ustvarjanje, ki ga velja tudi materialno bolj ovrednotiti in mu omogočiti razvoj in uspešno delo.

Vsekakor pa velja vse priznanje mnogim ljubiteljskim entuziastom, ki se v društvih ukvarjajo s kulturno-umetniškim delom in ki svoje izkušnje in tudi navdušenje uspešno prenašajo na mlajše generacije.

T. Simončič

Igra »Pesem s ceste« lepo uspela

Prizadevni člani amaterskega gledališča DPD Svoboda iz Medvoda so pod vodstvom režiserja Francija Orla naštudirali igro v treh dejanjih z vedro vsebino Pavla Schureka »Pesem s ceste«. Po izredno uspešni premieri v prepolni dvorani medvoške Svobode so igro uspešno ponovili, z njo pa bodo gostovali tudi še na okoliških odrih.

Redna
knjižna
zbirka
Prešernove
družbe
za 1983. leto

Tudi letos je izšlo v redni knjižni zbirki Prešernove družbe šest knjig.

To je Prešernov koledar, za 1984. leto, ki ga je skrbno uredil Ivo Tavčar.

Zatem so tu tri izvirne slovenske leposlovne knjige: povest Mimi Malenškove »Jesen v Soseski«, pričevanje izseljenca, našega Kanadčana Ivana Dolenca »Za dolar človečnosti« in za mladi svet knjiga Nade Kraigher o spominih iz njenega tržaškega otroštva.

K naši izvirni slovenski prozi pa moramo prišteti še »Spomine in pričevanja o življenju in delu Louisa Adamiča«, ki jih je za bralce Prešernove družbe napisal in z vso bratovsko toplino izpovedal dr. France Adamič.

Zadnja ali dodatna knjiga je roman »Petrijin venec«, sodobno pisanje, pričevanje enega prvih sodobnih srbskih pisateljev Dragoslava Mihailovića. Prešernova družba tudi s tem prevodom samo nadaljuje plemenito tradicijo, da izdaja vsako leto za svoje bralce najvrednejša in najbolj kvalitetna leposlovna dela iz drugih jugoslovanskih književnosti.

V redni knjižni zbirki bo v letu 1984 Prešernova družba izdala te knjige:

PREŠERNOV KOLEDAR 1985

Franc Šetinc

ČLOVEK Z VEČ IMENI, roman

Polona Škrinjar

ČRNI ČLOVEK, roman

Mitko Kranjec

ŠOLA ZA ČAROVNIKE, izbor za mladino

Edvard Kardelj

SPOMINI, boj za priznanje in neodvisnost nove Jugoslavije 1944-1957

Camil Sijarić

DVOREC, roman — nagradna knjiga

Prednaročniška cena knjižne zbirke znaša 750 dinarjev (broširana izdaja) oziroma 1200 dinarjev (vezana v platno — broširana bo le Koledar). Nagradno knjigo bodo brezplačno prejeli vsi, ki bodo celotno naročnino poravnali do 30. junija 1984 (lahko tudi v treh obrokih).

Zbirke bodo naročniki prejeli ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna, 3. decembra 1984.